

Disputatio medica inauguralis de idiosyncrasiis ... / [Dietrich Valentin Kramer].

Contributors

Kramer, Dietrich Valentin, active 1692-1696.
Schrader, Friedrich, 1657-1704.
Universität Helmstedt.

Publication/Creation

Helmestadii : Typis Georg-Wolfgangi Hammii, [1696]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/tya3c69a>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE
IDIOSYNCRASIS

Q V A M

DEO PROPITIO

*CONSENSU, ET AUTORITATE AMPLISSI
MEDICORUM IN ILLUSTRIS ACAD. JULIAE
ORDINIS*

PRÆSIDE

VIRO CLARISSIMO

DN. FRIDERICO SCHRADERO

**MED. DOCT. EJUSDEMQUE ET PHILOSOPHI
NATURALIS PROFESS. PUBL. ET ORD. FA-
CULTATIS MEDICÆ HODIE DECANO
SPECTABILI**

**DN. PATRONO, ET PRÆCEPTORE SUO OMNI
HONORIS, ET OBSERVANTIÆ CULTU ÆTA-
TEM PROSEQUENDO**

PRO LICENTIA

*SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES, ATQUE
PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE CON-
SEQUENDI*

*PUBLICÆ, ET SOLENNI DISQUISITIONI SUBJICIT
IN MAGNO JURE*

DIETERICH VALENTIN *Gramer*

Medicus Seehufanus,

HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

A. d. XIX. Jun. A. MDCXCVI.

HELMESTADII,

Typis GEORG-WOLFGANGI HAMMII, Acad. Typogr.

DEPUTATIO MEDICAE UNIVERSALIS

DIOSYRASI

DE PROPTIO
COMSEVAL ET MORTALITATE MORTIS
MEDICORUM IN ILLUSTRI ACAD. JULL
ORDINIS

PA...
D. FRIDERICUS SCHEERARDER
MED. DOCT. HIERONYMUS
NATURAT...
CONTATIS...

D. PATRONO ET PATRIBUS
HONORIS ET OBTINENTIAE CULTIBUS
TEM. PROSEQUENDO

PRO BENEFACTA
SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES
PRINCEPS DOCTORUM RITE CON
SEGNANDI
RUM...
IN MAGNO JURE

DIETRICH VALENTIN
M...
BON...
A. 1799. J. 1. 1. MDCXCV

HELMSTADT

Thesis I.

Uamvis, quod magnopere dolendum, ita jam in re Medica comparatum sit, ut quivis, etiam infelicissimo Mularum partu natus, quivis vera Artis peritia destitutus nugi vendus circulator, Medici nomen sibi arroget, nullique plures, quam arduo Medicorum muneri sese ingerant; longam tamen, & arduam esse Medicam Artem, & non nisi sudore multo acquiri, vel id documento est, quod & in minimis circa corpus humanum versatum esse deceat, quicumque veri Medici laudem sibi acquirere studet. Non enim jam dicam de morbo ipso Medico probe semper inquirendo; non de morbi causa exacte eidem investiganda; non de morbi ætate, & reliquis, quæ divinus Senex, libro de affect. in omni morbo attendenda præcipit; siquidem his omnibus debite non præcognitis, scopum Arti præfixum attingere neutiquam licet, cum contra, graviter sic errari, & cum famæ, & ægrotantis irreparabili damno impingi posse, nemo non videat. Saltem id hac vice asseram, restare adhuc alia quædam, medenti, antequam ad medendum se accingat, cognoscenda: quorum certe considerationem si quis neglexerit, non in curandis solum plurimis morbis frustra erit, sed non raro etiam, ubi solari cupiet ægrotantem, eundem magis lædet, & ubi salutare nitetur applicare remedium, toxicum propinabit.

II.

Minimè etenim sufficit ad curationem ritè instituendam, morbum ipsum intellexisse, sed præterea multum huc quoque facit cognitio ægrotantium ætatis, imprimis ad dosin debitam medicamentorum determinandam. Sic respiciendus pariter venit sexus, cum teste experientiâ, & huic innitente Hippocrate, de morb. mulier. lib. I. longè aliter affectus virorum, & mulierum morbi sese habeant, utpote in quibus cum partibus plurimis consentiens uterus sollicitè attendendus, nisi sterilem omnino eorundem curam suscipere quis velit. Et quantum non anni tempus bene consideratum, ad multorum morborum tum prognosin, tum curationem, momenti affert? Perspiciet id facile, qui febrium intermittentium extirpationem non semper eandem, & æquè facilem esse cognovit. Accedit his temperamentum; ubi sanè, an cacoehymicus æger sit, an biliosus, an plethoricus, scire omnino expedit. Quibus omnibus denique Consuetudo, & Idiosyncrasia quoque ægrotantium accenseri merentur; hæc enim non raro sola, quid agendum, quidque omitterendum, ostendit.

III.

Scilicet, est Idiosyncrasia illud, quod, si ullum aliud, medelam sæpissimè dirigit, & variat, illa interdum suadens, quæcunque vulgaris usus dissuadet, & contra dissuadens, quæcunque usus apta judicavit. Mira hæc quidem videri possent; sed quorum veritatem mecum agnoscat, quicumque in Praxi aliquo modo est versatus, & quid in ea contingat, sedulus observavit. Cumque diutius huic contemplationi, quæ
fructu

fructu ne utiquam destituitur, immorari, operæ pretium duxerim, species Idiosyncrasiæ hujus potiores paulò dilucidius exponere, constitui: Deum ex animo venerans, velit Is propitius huic labori meo adesse, quò cœptam telam, tum ad Ipsius Divini Nominis gloriam, tum ægrotantium emolumentum expedire liceat.

IV.

De Idiosyncrasiis igitur acturus, per illas, vel vi vocis id indicante, propriam intelligo, specialemque corporum, seu individualement illam, naturâ insitam proprietatem, quâ quidam v. gr. aliàs innoxia, imò sæpe valdè salutaria ferre nequeunt, quidam noxia ferunt, aut alia ratione à communi hominum natura differunt.

V.

Videntur, quæ pasim ab Autoribus circa hanc rem annotantur, ad tres potissimum classes commodè reduci posse; dum alii 1. certas res planè averfantur, vel nimium appetunt: alii 2. quibusdam rebus vel parum, vel nimis alterantur: rursus denique alii 3. certam corporis functionem, vel auctam, vel immiutam, vel depravatam habent.

VI.

Quod primam igitur Idiosyncrasiarum speciem, qua nonnulli certas res planè averfantur, attinet, per omnes omnino sensus externos eadem se diffundere deprehenditur. Atque sic, ut à sensuum nobilissimo initium capiamus, multi certarum rerum visu magnopere offenduntur: qualis fuit ille, quem describit Henr. ab Heer, in Obs. Medic. oppid. rar. ultima, qui

visâ angvillâ lipothymiâ gravi correptus; item alius vir militaris, quem ad conspectum phlebotomiæ epilepsiam incurrisse, Philip. Salmuthus Cent. 2. O. 73. memorat. Quod idem egregiè confirmat, quando strenuos, & bellicosos Duces, sectam venam intuentes, animo defecisse, perhibet Jos. Quercetanus Diæt. suo Polyhist. Sect. 1. cap. 8. ubi pariter magni cujusdam Principis meminit, qui facilè adeo aspectu alicujus muris in cubiculo degentis perterritus, ut se ipsum vix continere potuerit. Sic strenuum militem, quem rutæ aspectus in fugam vertit; item Mantuanum nobilem, qui erinaceum intueri non sustinuit; nec non ipsum Avenzoar, Medicum, quem sola vulneris inspectio in animi deliquium deduxit, affert Marc. Donatus, in hist. Med. mirab. l. 6. c. 3. quendam gallum gallinaceum non ferentem; & alium vetulæ conspectu enectum, Joh. Schenkus à Grafenb. lib. 7. de Idiosyncr. adducit. Qualem & fuisse Scaligerum, cressonibus visis horrore perfusum; nec non unum ex ejusdem liberis, brassicam abominantem, in Exercit. ejus 153. ad subtil. Cardan. videre est. Et spectant huc illi, qui strictum ensẽ tolerare nequeunt: qualis erat Jacobus, Angliæ Rex, qui proin equites non nisi averso à gladio vultu creare valebat; unde proverbium reliquit:

Rex erat Elisabeth, nunc est Regina Jacobus. Quin, quod magis mireris, exemplum prostat viri generosi, qui nec gladios, nec hastas metuit, qui tamen conspecto acus acumine protinus animi deliquium passus; ceu ex Viri Excellentissimi propria observatione me notâsse, memini.

Progredimur ad reliquos sensus ; inter quos auditum porrò Idiosyncrasiis suis obnoxium animadvertimus. Sic quædam fœmina, coaxatu ranæ audito, lipothymiam incidit, nec nisi vino generoso sumto ad se rediit, teste Henr. ab Heer. in Obs. sua ultima. Alia campanæ sono, aut voce aliqua sonorâ perceptâ animo lieta, quæ tamen remediis restituta, referente eodem Henr. ab Heer. l. c. Rursus alii audito tonitru mirum in modum percelluntur : qualis fuit Cæsar Caligula, quem scribunt usque adeò, vel mediocriter intonante cœlo, formidine quassum, ut subterraneas latebras, amenti similis, percontaretur. Et quidem notius, quam quosdam gallorum cantum, quosdam certarum rerum stridorem, quosdam ferreamentorum tinnitum cane pejus, & angue execrari? Cujus generis & famosum illum Cæsareum Ducem Wallensteinium extitisse, verosimile est. Quemadmodum singularis quondam affectio erat Aicanoris, qui ad convivium deductus tibiæ cantum de nocte sine magna animi commotione non sustinuit, quem tamen interdium optimè perferebat ; teste Hippocrate l. 5. de morb. popul. Nec de Gustu alia ratio est. Observamus enim passim, quæ plurimorum palato arrident, eadem à nonnullis prorsus respui alimenta. De caseo, & lacticiiniis pervulgata, & quotidianæ experientiæ innixa res est, adeò, ut caseum non modò comestum, sed & solum ejusdem odoratum venenum evasisse, observatum sit. Et vid. de lacte Petr. Borellus Cent. 4. Obs. 61. Marc. Donatus, hist. medic. mirab. cap. 6. aliique. Quemadmodum nec illorum exem-

exemplis destituimur, qui ab omni cerevisiæ, & vini usu abstinent. Sic fuerunt, qui Lactucam declinârunt, teste Aldrovando, in hist. monstr. alii, quibus ova formidinem incusserunt, adeò, ut solus eorum contactus bullas in corpore excitârit, referente Borello in Epilog. Cent. 4. Obs. Sunt porrò, qui cancris odio prosequuntur, docente id quotidianâ experienciâ. Sunt contra, qui cancris amant, & cæterorum animalium carnes fastidiunt; quemadmodum talem, qui nullo vesci poterat animali, sanguine prædito, cancris autem, & alia fluviatilia exanguia in deliciis habebat, recenset Salmuthus Cent. 2. O. 100. Sic Comitem generosum, qui oleum olivarum, & omnia cum eo parata edulia recusavit, recenset Horstius, annor. ad L. Lemn. integram familiam, cui malorum odium innatum, Joh. Schenkus à Grafenb. l. 7. de Idiosyncr. Virum quendam, qui nullum obsonii genus sale permixtum comedere potuit, Marantha in Method. cogn. simpl. lib. 3. c. 13. & contra juvenem, qui dulcia omnia rejecit, & acidis potius, salis, & austeris gustui suo blanditus fuit Lusitanus Curat. 60. Cent. 6. Saltem memorabile, & admiratione dignum, quod Bryernus lib. 1. de re cib. c. 24. de Normanno rustico refert, qui nec panem, nec carnes, nec pisces, nec caseum unquam degustavit, sed sola ova in cibum admisit, unde & cognomen mustelæ, animalis ovorum avidissimi, ei à vulgo impositum. A quo non multum discrepavit Canonicus ille quadragenario major, qui solis pul- tibus, quibus in cunis alebatur, contentus vixit, & so- lam putealem bibit aquam, teste Henr. ab Heer. in obs. ultim. Et quid de olfactu dicendum? Videmus sanè
& hunc

& hunc per Idiosyncrasiam malè dispositum averfari res aliàs gratisimas. Quis rosas, & rosacea nonnullorum naribus & naturis inimica crederet? Et tamen experientia id abundè confirmat. Sic Monachus quidam, teste Amato Lusitano, quoties rosæ odorem persentiscebatur, animi deliquium patiebatur. Et nobilis quidam Anglus, referente insigni Boyleo, à rosarum odore adeò abhorruit, ut cum nonnemo antipathiam hanc experturus, illius dormientis genæ rosam imposuisset, pustulas statim in eadem exortas deprehenderet. Quin Episcopum rosarum fragrantiam extinctum scribit Mart. Cromerius, de reb. Polon. l. 8. Quemadmodum etiam Medicum quendam rosâ, quam manu sua gestabat, ægræ suæ valde nocuisse, ex ore Excellentissimi Dn. Præfidis, Præceptoris mei ætatem devenerandi, quondam notasse memini. Scilicet adeò id verum, ut & rosata quocunque modo talium hominum corporibus applicita usus noxia declarârit. Quod quidem experientiam Medicam insignis Thonetus exemplo virginis, quæ ex melle rosato per clyisma injecto lethalia incurrit symptomata, lib. 1. Obs. Sect. de Febr. Interm. egregiè commonstrat. Quid porro notius, quam moschum, & ambram nonnullis, fœminis præsertim, Vatiniano damnari odio? aliis averfari odorem camphoræ? qua de re quotidiana satis testatur experientia. Sic quidam fraga ferre nequeunt, teste doctissimo Velschio ad Rumler. Obs. 69. ubi pariter ipsius Rumleri, odore mororum rubi Idæi lipothymici facti, exemplum recensetur. Et ut dantur fœminæ, quæ, sive gravidæ existant, sive non gravidæ, à fœtoribus vehementer abhorrent, & prava iis perce-

ptis experiuntur symptomata; de quibus habet Plinius hist. nat. l. 7. c. 7. sic contra dantur plures, quæ svaveolentia, & odorifera omnia execrantur; cujus rei etiam notabile imprimis affert exemplum Salmuthus Cent. 3. O. 71. in servo carnificis, qui pharmacopolium ingressus, & unguentorum, aliorumque pretiosorum fragrantiam naribus percipiens, animo lictus, cumque balsama â pharmacopœi ministris ipsi inuncta malum potius augerent, nonnisi ad cloacam â superveniente carnifice deductus restitui potuit: ceu idem ferè de rustico testatur L. Lemnius, de occ. rer. mir. l. 2. c. 9. Quibus accenseri possunt, qui peculiarem cum canibus, catts, & muribus antipathiam fovent, adeò, ut sola eorum, vel latentium, præsentia lædantur; qua de re legi merentur. P. Borell. Cent 4 O. 61. & Henr. ab Heer. in Obs. ult. Tandem, ut discursum hunc finiamus, nec Tactus propriè dictus ab hujus Idiosyncrasia efficacia prorsus est immunis. Reperiuntur quippe, qui auram commotam ferre nequeunt; ceu hujus rei exemplum adducit Salmuthus Cent. 3. O. 7. in paralytico, qui, quoties cubiculi fenestræ ventorum vehementius concuterentur, toties lipothymicus factus; quam tamen proprietatem pro malo in morbis signo ibidem agnoscit. Nec desunt Observationes illorum, qui manualementum certarum rerum contactum horrent: id, quod in quodam amicorum me notasse memini, qui vestimenta holoserica, quod molli adeo superficie essent prædita, contrectare non audebat.

VIII.

Contrarium planè occurrit in iis, qui nimio certarum

tarum rerum appetitu feruntur. Ubi quidem non nobis sermo de illis, qui occasione pravorum in corpore hærentium humorum, concurrente præsertim quodam imaginationis vitio appetitum talem incurunt; hi enim, ut morbum Picam, vel Malaciam vulgò dictum, contrahunt, sic vel sponte iterum, vel debito Medicaminum usu eo liberantur, nec hujus proin fori sunt. Potius cum illis nobis hîc res est, qui à teneris unguiculis, & per totum vitæ decursum appetitum certis quibusdam rebus mancipatum habent, nec ullam proin individualis suæ proprietatis curam admittunt. Sed nec horum exempla rarò occurrunt. Sic puella adulta à prima infantili ætate calce parietum, & fragmentis laterum delectabatur, referente Etmullero Prax. I. r. c. i. Nec parvam meretur admirationem puer ille Svinfurtensis, sex annorum, murarii filius, qui à tempore ablactationis statim creatam, arenam, pulverem ex angulis hypocaufti collectum, vel ex calceamentis excussum, voravit, nec vel minis, vel verberibus, vel etiam adhortationibus coerceri potuit; adultior autem factus, carbones, lateres, carnem crudam, calcem de parietibus, calcem vivam, lychnos cum ellychniis, corium, ossa, filices, varii generis insecta, sine noxa devoravit, & præter caseum, panem, & aquam cibos omnes fastidivit: juxta M. A. N. C. dec. i. an. 1. Obs. 83. it. an. 3. Obs. 179. Verum absurdorum hic, & à natura hominis prorsus alienorum est appetitus. Alii esculenta quidem, sed nimia quantitate eorum usum exigunt. Unde non singulos solum nimio tali quorundam desiderio teneri videas; qualis fortè fuit Clemens VII, Pontifex Ro-

manus, quem usque adeò fuugorum quotidiano usui deditum fuisse, legimus, ut ad defectum horum præcavendum, eorundem comestationem, publico edicto, per universam ditionem, prohibuerit; quâ tamen effreni instinctui facta licentiâ morbum sibi lethalem, & Curtio Medico planè incurabilem accersivit. Quin imò & integras familias plus æquo, sive solidorum, sive liquidorum quorundam amore flagrare, constat. Nec excludi hac classe possunt, qui naturali proprietate ducti certarum rerum, sive aspectum, sive odoratum, sive tactum deperditè magis amant; quemadmodum v. g. reperiuntur, qui corii, & similibus odorem cæteris omnibus vel suavissimè olentibus præferunt.

IX.

Pergimus ad secundam Idiosyncrasiarum speciem: ubi, quod primò iterum concernit illos, qui certis rebus parum alterantur, exemplis pariter non destituimur. Prodeant in scenam, qui vel fortissima, aliisque tanta dosi lethalia planè drastica sine ulla noxa assumunt. Sic quendam hellebori totos manipulos sine noxa devorantem, Theophrastus de hist. plant. l. 9. c. 18. alium scammonium, idque ad drachmam unam, atque alteram, imo unciam integram, citrà alvi laxationem ingerentem, Fallopius tr. de simpl. purg. c. 48. rursus alios, qui nullo eccoprotico subigi potuerunt, quibus tamen exhibita priorum unguium præsemina & vomitum, & secessum concitârunt, Henr. ab Heer. in Obs. ult. recensent. Nec ignotum exemplum rustici, qui, cum adhibito in prægrandi dosi succo Esulæ nostratis, ex voto purgari non potuisset,

set, ad Medicum accessit, utque fortius sibi præscriberet evacuans, rogavit. Et collegit talia plura Brasav. in exam. simpl. pag. 236. Est fanè incredibilis complexionum, maximè in purgantibus adhibendis, differentia, quam nisi vel indicio ægri, vel usu resciveris, non ex physiognomia, non ex corporis habitu, non aliunde facile cognoscas. Neque hic externo corporis robori, aut soliditati temerè fidendum: toties enim accidit, quadratos homines, & vastissimi habitus, lenissimis laxantibus vehementissimè purgari; cum contra alii violentissima quæque nihil morarentur. Atque tales multum Medicis faceffunt negotii, cum si summam, consuetamque dosin superes, non semper pro voto res succedat, illi verò, qui levibus quibusque moventur, ad justam purgantis dosin in hypercatharsin, animique deliquium facile prolabantur. Venena, vel alia nimia dosi sumpta venenis non inferiora, ab aliis citra damnū subigi, possem exemplis plurimis evincere, nisi res nota esset. Quidam Opii dosi ingenti impunè utuntur; quemadmodum Vir ille, qui singulis diebus tres opii laminas, 10 drachmas, & amplius pendentes comedit, & tamen aptissimè, & doctè de omnibus disputavit, teste Garzia ab Orta, Aromat. Ind. hist. l. 1. c. 4. Et notatu dignum, quod de vetula Galenus refert, illam cicutam, at, quantum venenum! præ omnibus appetitam, sine notabili damno devorâsse. Quo pertinet illa apud Albertum M. puella Colonienfis, quæ in quotidianum cibum araneas vertit. Notissimum verò de Mithridate, Ponti Rege, eum venenis adeò assuetum, ut tandem, cum iis interfici cuperet, necari non posset. Quamvis neque hoc de

talibus venenivoris negandum, remanere tamen in his, habituque corporum imprimi aliquas veneni proprietates, & sanguinem humoresque illo inquinari, ut indiciis quibusdam interdum id se exerat, adeò, ut rem miram de puella venenis educata referat Avicenna, eam nempe omnes sibi appropinquantes vitâ privâsse. Sed fides esto penes Avicennam.

X.

Quemadmodum verò hi fortissimorum etiam assumptorum efficaciam eludunt; sic alii temperamentum fovent omnino contrarium, & à certis quibusdam, vel alimentis, vel medicamentis nimiam mutationem suscipiunt. Referas huc pariter, quibus Camphora generosum nimis est remedium; de quibus notabile in hysterica muliere vehementer ejus usu læsa habet exemplum Aug. Thonerus Obs. l. 3. de morb. uter. c. 3. Sic à certarum rerum comestione morbos incurrunr alii: qualis fuit Joh. Heurnius, qui, id ipse de se commemorans, quoties piper, vel raphanum comedit, colicis doloribus atrocissimis cruciari solitus; quales & sunt omnes, quorum observationes passim occurrunt, qui certa alimenta, quibus vel maximè delectantur, assumere nequeunt, quin protinus Ventriculi, primarumque viarum incommoda inde sentiant. Et quot non porrò reperiuntur, qui alvum plus justo mobilem, & ad nutum obsequentem habent? adeò, ut quidam lenissimis etiam purgentur jusculis: quemadmodum de matrona jure carnis bubulæ sufficienter laxata; item de viro quadragenario, à capi, vel gallinæ jure idem experto, qui tamen vitellis ovorum coctis promptè iterum alvum firmavit, id confirmat

Henr.

Henr. ab Heer. in Obs. ult. Sic, quæ in plerisque astringunt, in nonnullis alvum movere deprehenduntur: cujus rei, cum in Belgio degerem, evidens certè suffragium ex Viri Excellentissimi ore me percepisse, recordor, qui in quibusdam decoctum balauftiorum, gallarum, ferninis Sumach. alvum laxâsse, propriâ experientiâ affirmabat. Idem de Mespilis, fructibus saporis astringentis, nonnullos homines purgantibus, de castaneis, & aliis adstringentibus habet Cl. Pechlinus, Observationum elegantissimarum LXI, lib. II. quam observationem pulchrè ita orditur: *Medicinæ difficultas plurimum inde augetur, quod, ut singulis corporibus peculiaris insita est temperies, ita etiam non quævis promiscuè, sed alia atque alia pro illa conditione admittant medicamenta; atque ipsum hoc tam abditum est, ut non antè certi ejus esse possimus, quàm experimentum rei fidem, & quod in ea est peculiare, manifesta verit. Variâ quotidie, & paradoxa objicit experientia, quæ, si ad rationis trutinam exigantur, inania videntur, ac falsa, sensuum tamen testimonio verissima.* Hæc Pechlinus. Alias ad hanc classem quoque non injuriâ referas viduam illam, quæ, cum ad roborandum stomachum unum Elixiris stomachalis, ob dulcedinem Vini Gallici spiritu temperati cochlear ebibisset, aliquoties inde purgata fuit, narrante id Mich. Lysero Obs. Cultr. Anat. annex. n. 5. Quin, quod certè mireris, sunt, qui solo medicamentorum odore purgantur: cujus generis fuit Medicus quidam Lipsiensis, qui corpus evacuaturus, pharmacopolia ingrediebatur, olfactisque Electuariis purgantibus, ibidem recens paratis, non aliter inde, atque alius pharmaco usus, dejecit, teste

teste Salmutho cent. 3. Obs. 8. Quibus meritò addo Viri cujusdam, ex cujus propria relatione hæc habeo, Idiosyncrasiam, qui hederâ terrestri manu fricatâ, eademque naribus admotâ, pro lubitu 2. vel 3. sibi potest concitare sedes, ad febres pariter non parum hinc proclivis. Nec incommodè huc mulierem illam transcribas, cujus in Act. Hafn. fit mentio, quæ audito tonitru fragore protinus alvum laxam experta; nisi ab incusso hinc metu id evenisse dixeris. Sic ridicula quondam proprietas fuit Vasconis equitis, qui percepto phormingis sono, urinam continere non potuit, scribente Scaligero Exerc. 344, ad Cardan.

XI.

Sed ad tertiam nunc Idiosyncrasiarum classem, quæ ratione functionum evenit, devolvimur. Ubi quidem illud ante omnia præmonendum, utut ad morbos potius illa pertinere videatur, propterea quod actionum læsionem involvat; teste tamen multiplici experienciâ, naturam in certis subjectis eidem adeò assuescere, ut, quod præternaturale in aliis audit, in his naturale evadat; cujus proin ratione habita in hunc individualium proprietatum censum referri illa merebitur. Quod quidem per singula eundo constabit rectius. Et facile, quod functiones auctas spectat, id confirmabit exemplum ventricosorum, obesorum, eorumque, in quibus nutritio justo liberalius procedit: quales utut sæpius non parvo cum incommodo vivere observentur, interdum tamen sic satis bene valent, & cæterarum functionum integritate vel sanissimis factum faciunt. Et quid in fœminis non contingit? quæ ob laudabilem humorum affluxum nimiam

miam interdum lactis copiam fundunt. Erat certè ex his Galla illa, quæ, teste Borello Cent. 3. O. 28. copiosum adeò quotidie lac emittebat, quantum non solum lactandis duobus infantibus, verum etiam, pro conficiendo ad curam phthifici butyro sufficebat. Ast utinam non à quibusdam observationum collectoribus, tu rerum inauditarum tumore, & incredibilium strepitu in majorem admirationem Lectores adigerent, talia interspergerentur, quæ prudentium hominum fidem excedunt: Alias huc pariter spectant illæ, quæ menstruam evacuationem auctam experiuntur: quarum aliæ stato mensium tempore copiosissimum sanguinem profundunt, quod in succulentis, & plethoricis frequentissimum observatur; aliæ & gestationis suæ tempore excretionem hanc retinent, quod aliquot relationibus confirmat Velschius, Obs. Reusn. 99. rursus aliæ ætatis ratione modò citius, modò diutius menstruantur; ceu fluxus hujus in Virguncula undecimo ætatis anno erumpentis, & contra in fœmina ad 76. durantis exempla recenset Balth. Timæus à Guldenk. l. 4. O. 13 & 14. Quin, quod puellæ quadrimæ menstrua describat Nicol. Tulpius: quem vid. Obs. l. 3. c. 36.

XII.

Et hætenus de habentibus functiones auctas. Quot non contra occurrunt Observationes eorum, qui certam quandam corporis functionem imminutam sentiunt, cætera sanissimi? Sic sunt, qui rarò alvi beneficium experiuntur. Qualis certè proprietas matronis illis contigit, quæ cætera sanissimæ, & quotannis uterum gerentes, nunquam, nisi vigesimo die, vel serius alvinas feces deposuerunt; nec non sacerdo-

ti cuidam religioso, qui post vigesimum demum & quartum diem naturæ requisita persolvit, idque à puero: quorum exemplorum meminit Henr. ab Heer. Obs. ult. quibus paria recenset Salmuthus Cent. 2. O. 65, & 98. Sunt porro, quibus alia humoris excernendi excretio vel imminuitur, vel planè aboletur: cujus rei exemplum præbuit Medicus ille Milhavenfis, qui temperamento utut pituitoso, & obeso præditus, nullum vel sputum, vel mucum ejecit unquam, teste Borello Cent. 2. O. 68. nec non vetula illa apud G. H. Velschium, cujus meminit Obs. Reusn. 99. quæ 16. liberos enixa nunquam menstruorum fluxum passa, nisi quod purgamenta à partu prodirent. Sed nec ista in alia prodiiisse, à celebri quodam Italo Medico observatum, ibidem legitur. Nec iniquè huc illos trahas, qui in ingestione, ut in egestionem isti, deficient. Et referri huc quodammodo possent, qui, cum cætera omnia assumere valeant, pilulas tamen, easque minimas, & ubi vel maximè volunt, deglutire nequeunt; qua de re quotidiana testatur experientia. Saltem classe hac excludi non possunt, qui ab esculentorum, & potulentorum usu sine notabili vitæ, & sanitatis dispendio diu abstinuerunt. Quibus certè annumerandus Vir ille, cujus meminit Borellus l. supra cit. qui 8. dies sine potu transegit, & mediis sub Caniculæ ardoribus filicibus ori insertis sitim fefellit: qualem & fuisse fœminam Coloniensem legimus, quæ interdum per 20. sæpe numero etiam per 30. dierum spatium ab omni cibo & potu abstinuit, quam ex Alberto M. citat Quercetanus Diæt. Polyh. sect. 2. c. 4. Sed harum non modò mirabilium, sed prodigiis

giis similibus observationum veritatem tueantur Auctores. Est autem casus memorabilis, quem proponit eruditissimus, & fide dignissimus Velschius Obs. Med. Episagn. 37. Planè autem singulare, & insuetum est, quod de puella Conflanensi per annum integrum, & de alia Helvetica ultra triennium sine cibo, & potu victitantibus; nec non de quibusdam per omnem vitæ decursum nunquam vel sitientibus, vel bibentibus, utentibus interim multis cibis sale confectis, & exsiccatis laudatus Quercetanus l. c. Athenæus l. 2. c. 2. aliique memorant. Quibus omnibus demum annumeres familiam illam Leodicensem, in qua cunctis utriusque sexus nares calore prorsus destitutæ semper frigebant, de qua legi meretur Henr. ab Heer. Obs. ult.

XIII.

Nec eorum desunt exempla, qui certam corporis functionem depravatam, & à communi naturæ lege alienam habent, cætera non minus sani, quam pisces. Quid non in ciborum in ventriculo retentione evenit? ubi quidam cibum deglutitum, antequam in stomacho debitè retineant, pecudum more ad rumen revocant: qualem in condiscipulo suo describit Salmuthus Cent. I. O. 100. in alio Velschius Obs. Med. Epis. 36. Quid non in fecum alvinarum propulsione? & spectat notabilis huc imprimis de Viro generoso historia, qui multos annos ita vixit, ut sub meridiem pridianum prandium revomeret, retentis accuratissimè omnibus recens ingestis, postridie illa ut hesternæ egesturus, & putidissima quidem, nec ab alio stercore differentia, teste sæpius memorato Henr. ab Heer. obs. ult. Sic ratione menstruæ evacuationis in sexu sequiori idem de-

prehenditur; dum modò per anacatharsin , modò per vomitum , modò per mammarum foramina , modò per verticem eandem cum euphoria contigisse constat : ceu Riverius Cent. O. 63. Timæus â Gul. denk. l. 4. cas. 12. Pechlinus l. 1. O. 38. & Kerkringius Obs. 85. id confirmant. Taceo , quæcunque de nonnullis scintillas ex artubus evibrantibus, Bartholinus Cent 3. hist. anat. 70. Borellus Cent. 2. O. 69. & Cent. 4. O. 43. de aliis noctu sine lumine clarè videntibus , insolitaque videndi acie præditis, Corn. Gemma l. 1. Cosmogr. c. 7. de olfactu quorundam exquisito, Campanel. de Sens. rer. lib. 3. c. 8. de aliorum velocitate, & fortitudine prodigiosa, Plinius hist. nat. l. 7. c. 20, de aliis alii referunt; sufficitque mihi indicasse potissima, ad quæ, tanquam ad communem fontem cætera commodè reduci queant, quæ si enarrare singula vellem, materiæ ubertatem non mihi, me tamen illi defuturum lubens confiteor.

XIV.

Etsi autem, quò magis jam ab aliquo tempore, dum materiam pro hac dissertatione colligo, illam inspicio, eò intricatius, pluribusque difficultatibus involutum hîc esse causarum scrutinium, sentio; conabor tamen aliquid, & quod ordo nunc exigere videtur, ad propositarum Idiosyncrasiarum ætiologiam me conferam, inque dictis phænomenis ex causis explicandis vires meas qualescunque porrò experiar. Unde, quod primam illam, quâ quosdam sensuum externorum certis subjectis magnopere lædi diximus, spectat speciem, illa, quæ est inter matrem & fœtum accurata connexio, hîc videtur supponenda. Non movebo
nunc

nunc litigiosam illam, & diu in schola Medica agitatam controversiam, an foetus pars matris jure dicatur? Saltem hoc certum, & veritati quàm maximè congruum, mirandam matri cum foetu esse partium harmoniam, & resultare hinc functionum pariter miram in utroque conformitatem. Nec ineptè proin cum celebri quodam Physico dixerim, imitari foetum in utero positum motus, actionesque maternas: id, quod in sensus maternos afficientibus imprimis obtinet. Non mirum itaque, facta forti quadam per sensus externos in matre impressione, notabiliter lædi foetum. Hic enim, cum mollis adeò existat, & partes habeat facile diductiles, damnum hinc capere potest; quod quidem pariter vel ipsa mater incurreret, nî robustioribus illa, & externis injuriis fortius resistere aptis gauderet membris. In foetum itaque cum factæ impressionis ἐνέργεια potissimum redundet, videas hinc tot mirandos imaginationis maternæ effectus, qui quidem interdum in bonam edito infanti partem cedunt, sæpius verò, imò sæpissimè eidem nocent, & modò partium quarundam defectum, modò earundem abundantiam, modò insolitam membrorum magnitudinem, conformationem, perversum situm, atque connexionem, modò ipsarum functionum læsionem ei inducunt; ceu innumera celeberrimorum Practicorum de his annotata exempla id abundè testantur, quorum recenset nonnulla Thom. Fienus, illo, quem de virib. Imag. scripsit, tr. quæst. 13.

XV.

Quæ cum ita sint, proximam quidem primæ illius, inque omnimoda rerum quarundam aversione

fitæ Idiosyncrasiæ causam ad singularem organorum
sentiendi dispositionem, remotam verò ad horrorem
matris adversam adeò dispositionem foetus sensoriis in-
ducentem, referendam arbitrer. Notum sanè, gra-
vidas mulieres delicatissima interdum fastidio profe-
qui, & terreri rebus sæpe minimis, & rerum, ut sic
dicam, umbris. Quod si igitur ad oblatum ejusmodi,
sibi que adversum objectum de improvise exhorrescat
mater, facile inde fiet, ut motum, qui horrorem hunc
peperit, in cerebro perceptum per filamenta ad uterum
terminantia propaget, mobilibusque adhuc infantis
nervulis eum ita imprimat, ut ad ultimam usque æta-
tem ejusdem vestigia permanere necessum sit. Atque
sic circa omnes omnino sensus singulares quasdam pro-
prietates contingere, videbimus. Ubi quidem illud
notatu dignum, magnam esse inter has sensuum ex-
ternorum proprietates cognationem, magnam har-
moniam, sic, ut quod unus averfatur, id facile respuant
& reliqui: unde, qui nonnullarum rerum gustum
ferre nequeunt, earum interdum nec conspectum,
multò minus odorem tolerant. Quamvis neque hoc
negem, fortem adeò interdum à matre foetui commu-
nicari impressionem, ut peculiare inde sanguinis, &
spirituum animalium emergat temperamentum: quod
quidem in illis, qui cum felibus antipathiam fovent,
clarum redditur, qui utut adversum sibi hostem nec
videant, nec olfacere propriè dici possint, illo tamè præ-
sente exhorrescunt, anguntur, sudant, & animi deliquia
patiuntur, nulla alia de causa, quam, quod atmosphæ-
ra bruti pulmones & cerebrum hominis ingressa mo-
tum ibi toti ejus complexioni infensissimum excitet.

Et,

Et quid verbis opusest? dum ipsi in matribus partum prægressi casus fortuiti, qui propterea causæ occasionales rectè dici poterunt, nobis suffragantur. Quid enim v. g. Jacobo Regi tantam ensis formidinem incusfit, nisi à matre gravida de improvviso conspectus, præque oculis ipsius fugientem trucidans gladius? Observabunt idem & reliquæ, quæ Idiosyncraticos tales in lucem ediderunt, mulieres, quæ ut plurimum percepti cujusdam, inque fœtum derivati horroris rationem allegare poterunt. Quamvis & consuetudinis quædam hic sint partes; utpote quæ subtiles nervorum fibrillas in certas res penitus determinando naturæ interdum vices sustinet: id, quod servi carnificis suaveolentium proin odore magnopere læsi antea adducto exemplo sole meridiano clarius elucescit. Ubi de casei osoribus speciatis & illud addendum, Idiosyncrasiam horum à lactis materni in mammis coagulati suctu, unde fit, ut substantiam caseo similem nimis maturè gustent, commodè nonnullis deduci.

XVI.

Quod de naturali quorundam averfione sic diximus, id de appetitu certarum rerum aliis contra ingenito contrario quodam modo prædicandum videtur. Ut enim in illa horror maternus fœtui inducit dispositionem rei fastiditæ oppositam; sic contra in hoc gravidæ matris appetitus eidem crasin rei appetitæ conformem procul dubio impresfit; quam quidem crasin ipsum ventriculi fermentum, utpote in quo appetitus naturalis causa refidet, tum potissimum contraxisse verosimile est; sic, ut à certo demum in animo concepto alimento blandius eodem commoto, & sequente

hinc

hinc blandâ sensibilis stomachi tunicæ vellicatione, e-
 jusdem quoque dein alimenti desiderium sequi, dicen-
 dum sit. Quod cum multis possum corroborare e-
 xemplis, mihi unum, quo appetitus hæc in fœtum de-
 rivatio apertè constat, ex Cl. Tulpio subjunxisse suf-
 ficiat, qui Obs. Med. l.2. c.24. pro more suo eleganter ita
 loquitur: *Mulier Daventriensis imprægnata delecta-
 batur tam impensè hæcibus salitis: ut ante partum
 comederit mille, ac quadringentos. Attamen sine ven-
 triculi offensa, ullove sanitatis dispendio. Fuit tamen
 ipsa bis noxia; in se, ac in infantem. In se, quod nequi-
 verit refrænare immodicum hoc salsamentorum deside-
 rum. In infantem verò, quod ipsius appetitum mancipa-
 verit adeò strictè huic servituti: ut cum necdum posset
 verbis expetierit tamen ejulatu hæces, quibus se tam
 effusè dederat mater, plus æquo sibi indulgens. Ubi &
 pravam interdum consuetudinem pariter supervenire,
 & appetitum determinare, & plurimum intendere,
 experientia testis est, juxta prov:*

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

XVII.

Sed progredimur ad secundam Idiosyncrasiarum
 speciem, in qua, & tertia quoque à nobis melioris or-
 dinis causa constituta specie humorum consistenti-
 am peculiarem, qualitates, certamque *διάθεσιν*, inter-
 dum per signa manifestam, sæpissimè verò occultio-
 rem subesse, arbitramur & hinc temperamentorum
 specialem, ac propriam in aliis tolerandis, aliisque ex-
 cludendis diversitatem potissimum oriri. Hinc mi-
 rum non est, violentissima in corporis pituitosi sa-
 burra esse invalida. Hinc mirificæ ventriculi nostri
 sæpe sunt qualitates, ut, qui levioribus offenditur sæpe
 magis

magis, quàm durioribus cibis, & malè affectos frustra
excruciari mollibus, & facillimè aliàs coquilibus vide-
mus, non ante quandoque convalituros, quàm æquum,
& dignum isto fermento alimentum invenerint. Adeo-
que ordinariâ viâ incedendum in applicatione reme-
diorum quoque hîc non esse, usus Artis persvadet, ne
destruatur fermentum, quod servari debebat, sed huic
sæpe adeò paradoxo æquanda potius diæta, & metho-
dus, non tam medici industriâ, quàm ingeniosi appeti-
tus experimento reperiunda. Sed illos porrò in spe-
cie, qui certis rebus parum alterantur, examini hîc sub-
jicere, fas est. Ubi quidem, quod vel fortissima dra-
stica sine noxa assumentes attinet, ad naturam horum
explicandâ, ad pituitæ gluten aculeos humorum acer-
rimorû in viscans, & bilem, ejusq; crasin, ac indolem po-
tissimum respiciendum videtur. Notum siquidem ex
Physiologicis est, bilem potissimum in corpore nostro
esse humorem illum solventem, fundentem, &, quod
vulgò dici solet, vim assumtorum à potentia in actum
deducentem. Videmus hinc, ingesta plurima in ven-
triculo hærentia non nocere, quæ verò, simulac in
Intestinum duodenum, ubi bilis conjungitur, perve-
nerunt, damna sua exerunt. Atque hinc est, quod
divinus senex, ex oriente cane, & ante canis exortum
perdifficiles purgationes esse, l. 4. aph. 5. asserat; quod
nimirum præter magnam ab aere fervido factam hu-
morum solutionem, ob nimiam quoque tum bilis effi-
caciâ, & acredinem facile nimix evacuationes suc-
cedant. A bile itaque cum assumtorum formalis ope-
randi ratio potissimum dependeat, facile inde erit col-
ligere, inertî eadem, ac debita activitate suâ destitutâ,

debitam quoque non sequi assumptorum solutionem ,
nec proin illam , quæ per medicamenta intendimus ,
corporis alterationem expectandam. Contingere ita-
que potest , ut certa quædam subjecta foveant bilem,
naturâ suâ non ita fluidam , non ita volatilem , ac in
plerisque esse solet, quæ certè ejusdem qualitas per in-
sequentem victus rationem, concurrente præsertim so-
lidiori ipsarum partium naturâ, porrò intendi potuit.
Ut proin non adeò mirum, si in his vel fortissima ca-
thartica eum , quem in aliis obtinent, alterandi scopum
non attingant. Utut'neque hoc in dubium vocem, sed
sedulâ circumstantiarum perpensione convictus am-
babus largiar manibus, multum hic pariter conferre,
si â teneris rei cuidam assuescamus. Et pertinent huc
qui opium, & hujusmodi generis narcotica vorant:
ad quorum hominum temperamentum licet climatis
quoque constitutionem multum facere quis dixerit,
maximas tamen & hic quoque consuetudinis partes ef-
se probabile est. Quemadmodum & in illis , qui ve-
nera in cibum verterunt, modò non rem omnem ad
singularem corporis præparationem, unde illud acqui-
rat vel facultatem veneni corruptivam , vel sanè illi
familiarem referas. Atque sic priori quidem modò
Mithridatem Regem confectionis suæ usu â venenis
tutum, reliquos verò posteriori, contractâ nempe ve-
nenorum assuetudine cum venenis similitudine , im-
munes ab iisdem mansisse, dicendum erit. Vid. Hie-
ron. Mercurialis, qui ubi tract. de venen. & morb. vene-
nos. cap. 6. individuaalem hîc quorundam hominum
constitutionem pro causa agnoscit , & quomodo ve-
nera tales nutriant , inquit, id confirmat.

Quod verò in corporibus difficulter mobilibus humorum crassities, & tenacitas spicula acriorum corporum infringens, retundensque imprimis & quoque effecta, iners, crassa nimis bilis efficit, id in subjectis contraria dispositione præditis constitutio humorum illi opposita, bilisque fluida nimis, justo acrior, & penetrantior præstare deprehenditur. Videntur siquidem, quæ passim de his ab Autoribus annotata reperimus, id satis clarum reddere, copiosam admodum, & solito efficaciorẽ iisdem obtigisse bilem: unde non adeò mirum, si eadem ad motum per se jam satis disposita, ab accedente quodam in intestinis extrinseco, ad nimiam operationẽ deducantur. Et spectat huc illud, quod Henr. ab Heer, adduxit de viro quadragenario exemplum, cujus ex adjunctis circumstantiis resultans temperamentum l. c. porrò ita explicat: *cum ego, inquit, ei febrienti à cholera, maximisque, & diuturnis animi pathematis, erat enim litibus implicatissimus, 3. Syrup. ros. solut. simpl. uncias præscripsissem, quo die jam sponte sexies dejecerat, decies novies à Syrupò copiosè secessit: dabam illum syrupum, quia cum biliosissima, imò sinceram bilem excerneret, verebar, ne intestinis adbærens in dysenteriam, quã olim tantum non internecina laborârat, ipsum præcipitaret &c.* Unde apparet liquido, in hoc subjecto nonnisi bilem individualis illius proprietatis fuisse causam. Hinc pariter Heurnius, quem usu piperis, vel raphani Colicam semper incurrisse, diximus, hujus rei rationem nonnisi ad nativam bilem, calidorum accessione auctam, intestinaque acrius vellicantem refert. Nec mirum, in nonnullis saccharata, & re-

liqua dulcia tot creare incommoda : cognitissimum quippe est , plurimum acrimoniæ quorundam gingivis planè inimicum sub suo dulcore continere Saccharum , & dulcia referri inter illa , quæ facile bilefcunt ; hoc est , fermentationes in corpore suscitant , & augent , unde tum tempore æstatis , tum in subjectis biliosis , & calidis , morbisque venenatis & contagiosis , nimium præsertim eorum usum Practici interdiciunt. Fermentatio siquidem est , quæ humores imprimis commovet , & pro gradu ebullitionis majore majorem molestiam affert , majoresque turbas in corpore facit. Atque hoc nomine Elixir illud stomachale , de quo in th. 10. diximus , quodque nimia dulcedine præditum , fuit , laxans evasisse , verosimile est. Nec obstat , quod , quæ in aliis astringunt , in hujusmodi corporibus contrarium effectum sortiantur : siquidem & hæc succum quendam fermentativum involvunt ; id , quod in certis fructibus pro diverso usu modò alvum constipantibus , modò eandem laxantibus deprehenditur ; qualis tum succus in subjectis mobili bile gaudentibus facile motum nimium , & naturæ quodammodo inimicum suscipere potest. Quod quidem in hujusmodi complexionibus , quarum sanguinis pariter , & spirituum mobilis erit constitutio , & in quibus tenerior sæpe jungetur ipsarum partium textura , ab animi aliquo affectu , aliisque de causis moventibus externis itidem evenire posse , nemo negaverit. Et respexit procul dubio huc sæpius laudatus Thonerus , quando Camphoræ noxam in calidiorem capitis constitutionem , nonnullis scæminis peculiarem , cerebrumque earum imbecillius rejicit ; ceu loc. th. 10. cit. videre est.

Restat, ut de tertia Idiosyncrasiarum specie, & primo iterum de illis, qui functione quadam corporis aucta laborant, paucis agamus. Occurrunt hinc primum illi, in quibus nutritionis opus justo liberalius procedit. Quorum ratio ut patefiat, monendum ex Physiologicis est, humorem corpus nostrum nutriente, singulisque ejusdem partibus temperiem suam conservantem esse sanguinem. Sanguis igitur prout erit constitutus, pro eo etiam constitutum erit corpus. Quod si igitur in subiectis quibusdam partibus modo nutritivis modo pinguibus & adiposis sanguis abundet, & præterea (concurrunt enim interdum hæ causæ) partes ipsæ molliores, & magis laxæ existant, augeri inde nutritionem, & modo carnositatem, modo obesitatem in iis nimiam produci, mirum non est, præsertim cum in iisdem firmum organorum chylicantium robur, & laudabile suppeditatum alimentum causas antecedentes agant. Et sic se res habet in cæteris. Pro ut enim serositate multis redundat sanguis, pro eo etiam major lactis copia in fœminarum mammis colligetur: siquidem è sanguine, & hujus quidem serosa parte albicantem hunc prodire liquorem, nemo, qui ex candido chylo purpureum sanguinem fieri concedit, tantopere mirabitur. Et quid denique mirum, eundem sanguinem, si in sexu hoc naturali copia laboret, menstruationem ipsam modo immodicam, vel perennem, modo ratione ætatis præmaturam, vel magis diuturnam reddere? Servat sanè rerum genitrix natura hunc morem perpetuò, ut quod nimium, sibi que inimicum sentit, per convenientia loca expellat.

In fœminis itaque cum mensium fluxus commodam præbeat evacuationis occasionem & viam, per hanc sanguinem deplere, molemque suam deponere amat. Et planè nobiscum sentit insignis Casuista Timæus à Guldenkl. dum loc. th. ii. circa hanc rem adductis non solum fœminam ad 76. ætatis annum menstruatam à constitutione sanguinea describit, sed eundem etiam menstruum fluxum undecimo ætatis anno erumpentem ad peculiarem potius puellæ complexionem refert, *quæ, ut loquitur Vir doctissimus, adeò maturè tantum sanguinis producit, ut in nutritionem corporis totus absorberi non possit, unde tanquam superfluus, ne nature oneri sit, menstruatim excernitur.* Id, quod etiam in aliis ab Hercule Saxonia, Fernelio, Schenkio, aliisque observatum ibidem legitur.

XX.

Quod functiones in aliis contra imminutas, vel abolitas, & speciatim illos, qui à corpore excernenda diutius, vel planè retinent, concernit, videntur partim à consuetudine hæc procedere, quâ nonnulli, parum interdum humidi assumentes, & partium, cavitationumq;, à quibus excretio fieri debebat, minõri sensibilitate & hebetiori, crassiorique forsân bile naturâ præditi, excernendorum stimulum prætereire sinunt, & sic longiori eorundem retentioni assuescunt: partim etiam inde, quod quædam in corpore nostro retineri videantur, quæ tamen per alias, easque insolitas vias excernuntur. Sic ætatis tempore urinæ excretio imminuitur, quæ tamen sudore copiosius tum fluente compensatur. Sic in fœminis menstruus interdum fluxus per uterum non contingit, quem tamen per
alia

alia tum, eaque insolitissima loca cum euphoria pro-
cedere, Practicis cognitissimum est. Estò igitur, in
certis subjectis per nares, & ductus salivales M. S. non
depurari: necesse tamen erit, humores excernendi a-
liam affectent viam, per quam sine notabili adeò sani-
tatis detrimento à corpore secedant: quemadmodum
idcirco gutturis viam in Medico illo Milhavensi reten-
tum sputum occupâsse, qui propterea rarò sitim per-
pessus, loquelæ autem quadam difficultate laboravit,
Borellus l. c. existimat. Sed diximus & de iis, qui in
ingestione deficiunt: ubi quidem ad rationem eorum,
à quibus pilularum deglutitio fieri nequit, explican-
dam, id potissimum considerandum videtur, licet a-
nimalis actio deglutitio nostra sit, subesse tamen fun-
ctiõni huic aliquid naturale, & voluntati nostræ non
obediens: unde fit, ut conceptâ præ re assumenda nau-
seâ, pharynx pertinaciter in hîs se constringat, qui tum,
etiamsi toto animo deglutitio tentetur, & lingua obla-
tum sibi medicamen protrudat, constrictus manet, id-
que nullo modo admittit, id, quod in ingrato catapo-
tiorum pharmaco tum potissimum usu venire, mirum
non est. Quod verò de abstinentibus, & iis quidem,
qui à potu vel solito diutius, vel planè abstinuere, por-
rò diximus, id vel temperamento horum humido, &
pituitoso, vel consuetæ vivendi rationi adscribendum
cum Quercetano arbitramur; qui ultimum illud exem-
plis hydropicorum probat, quos per diutinam à po-
tulentis abstinentiam affectu suo liberatos nunquam
dein liquidis uti voluisse constat, de quo vid. in Diæt.
Polyhist. Sect. 2. c. 4. de cib. & Pot. Sed aliud fortè di-
cendum de iis, qui citra omnem cibi, potusque usum
vitam

vitam protraxerunt, & quos verè idcirco abstinentes, five ἀσίγες vocare licuit. Videtur fanè optimè rationem horum exposuisse Pechlinus, cujus proin elegantem hac de re locum, quem habet in Medit. sua de aer. & aliment. defect. c. ult. huc transcribere, operæ præ-tium duximus. *Corpus nostrum, inquit ille, indies aliquid amittit sui, modò plus modò minus: Si enim plus accedit quam amittitur, incrassatur, si minus, gracilescit; quod si ex æquilibrio tot adjiciuntur particule, quot dispereunt, est proportio quædam status, atque habitus corporei. Illa dissolutio particularum corporis proximè à fluido subtiliore oritur, externo, vel interno. De externo quidem nemo facile concesserit, illud adeò nonnullis propitium esse, ut nihil deterat corpori, aliis contra tam inimicum, ut omne ferè resolvat. Fieri tamen posse arbitror, ut superficies corporum densitate sua, & arctiore contextu fluidi ambientis motibus aliquantum resistat, & sic humida quoque jacturam patiantur minorem. Quod facilius credo, cum corpora nonnulla quoad externam cutem etiam in subterraneis, & nitrosis cryptis post mortem diutissimè intemerata mansisse, certissimum habeam. Internum verò fluidum, caloris vehiculum, plurimum etiam valere constat in particulis corporis dissipandis: nam prout obliquè in solidiora impellitur, salis acumine quasi pyramidali comitatum, etiam solidiora profligat, potissimum verò humida, quod illa facilius à centro abeant, & caloris motui obsequantur. Illud itaque calidum ex naturali temperamento tam viscosis contineri particulis potest, adeò solida quoque ipsa visco, seu tegumento obduci, ut effectus ille insultantium particularum valde sit obscurus, & ad permolendum minus efficax. Quia tamen*
ne cesse

necesse est, aliquas partes disperire, crediderim, non tam crassiores istas, quam tenues & aquosas extra corporis spheram protrudi; atqui illas, cum pabulum ex aere habere possint, non mirum est inde instaurari: Quin & spirituosæ, quas superesse adhuc dum muscularis motus ostendit, illæ quoque aeri, tanquam corpori foeto & turgido, conservationem sui debebunt; adeoque, cum nulla sit solidorum sive appetentia seu egestas, utpote quæ minus sunt dissipabilia, sequitur, aere solo & corporis contextu proprio sustineri aliquamdiu vitam posse, imprimis, si humido subinde interpolentur. Hactenus ille! qui quomodo & consuetudine inedia possit introduci, eruditè porrò explicat, ubi de religiosorum & nautarum abstinence agit. Vid. Quercetanus. Diæt. Polyh. sect. 2. c. 4. & qui tamen merè morbosam hic agnoscit causam, Thonerus l. 3. Observ. de fastid. cib. c. 6. Tandem, quod frigidam narium intemperiem, in certa familia ab Henr. ab Heer. observatam attinet, licet nullam ejus causam Autor afferat, verosimile tamen est, nonnisi à peculiari dictarum partium conformatione, quæ debitum sanguinis & spirituum influxum, cumq; eo incalescentiam impedivit, eandem promanasse.

XXI.

Et ut de iis quoque, in quibus certa corporis functio depravatur, pauca subjungamus, pertinet huc, quod de illis, qui cibum ruminatum ventriculo commodius concoquendum reddiderunt, adduximus; de quibus Vid. Joh. Rhodius Cent. 2. O. 59. Sed in promptu magis illarū fœminarum erit ratio, quibus per insolita loca menstrua processerunt. Cum enim in his ordinaria per uterum via obstructa fuerit, clausa, atque impervia, quid mirum, si humor menstruus, effluxu

sibi per hanc partem denegato, alias, easque remotissimas sæpe quæsit vias, iisque ceu commodioribus assuevit? quod quidem in hujuscemodi corporibus, in quibus laudabilis alias sanguinis constitutio, & firmum extitit organorum robur, tum fieri utique necessum fuit. Sed ad eos tandem, quorum effluvia damna aliis inferunt, festino. Certum utique id, & extra omnem dubitationis aleam positum, prout cujusvis hominis temperamentum, quod in sanguinis & spirituum animalium debita qualitate & influxu locamus, est constitutum, pro eo etiam esse constitutas excretiones, easque vel sensibiles, quæ per sudorem, urinam &c. vel insensibiles, quæ per insensibilem, quæ vocatur, diapnoen contingunt. Quod si igitur sanguis vitium aliquod contraxerit, & vel acrimonia vel alia quadam peregrina qualitate peccet, quid mirum, in excretionibus quoque, per quas natura heterogeneum excludere nititur, labem talem sese exferere? Et sic insolitis quidem planè accensendum, quod ex Avicenna de puella narravimus, illam omnes sibi appropinquantes interemisse: quod si tamen illius nutritionem, ab incunabilis usque venenis peractam, consideramus, ex nutritione illa venenatum provenisse sanguinem, ex venenato sanguine venenata prodiisse corporis effluvia, quæ aliis veneno non assuetis attulerint vitæ periculum, dicendum erit. Quemadmodum & fortassis illud, quod de quorundam hominum præsentia, tam hominibus, quàm brutis, aliisque rebus noxia referunt Autores, nonnisi à peculiari sanguinis in talibus subjectis dyscrasia, unde effluvia quoque talem malignitatem induerunt, deducendum venit. Ut autem peregrinorum temperamentorum pe-

regri-

regrina erunt effluvia ; sic contra dantur alii, quorum maximè naturalis est sanguinis, & spirituum temperies, quorum proin blandæ, saltem nemini molestæ erunt egestiones. Atque sic Alexandrum M. Heroicam suam mentem in optima custodivisse corporis dispositione, probabile est ; unde & sudore ejus odorem suavissimum spirâsse fertur. Sed aliter forsan explicanda Regum illorum, quorum non solum meminit antiquitas, sed quibus hodieque singularis in sanandis strumis efficacia adscribitur, proprietas. Licet enim ab individuali, & certis quibusdam familiis propria corporum temperie illam pariter deducere quidam velint ; malim tamen moralem hic simul agnoscere causam, dicendo, conceptam præRegia majestatem reverentiam, & ortam hinc spirituum in humores peccantes deinde agentium excitationem multum, si qua hic fiunt, efficere posse, ne dicam, totam implere paginam. Miri enim sæpe sunt affectuum animi effectus, nec in creandis solum, sed & in fugandis morbis parva eorum efficacia deprehenditur : id, quod vel unico, ubi centum possem adducere, podagricorum quorundam, & arthriticorum exemplo patet, qui subito magnoque metu correpti, interdum & ira commoti, subito, & in instanti doloribus suis liberati sunt ; ceu variæ variorum scriptorum observationes id abundè confirmant. Atque hæc de causis Idiosyncrasiarum, quantum potissimas earum attinet species, dicta sufficiant.

XXII.

Procedimus ad ipsum nunc potius considerationis hujus usum. Ubi prima quidem fronte hæc quaestio sese offert, an dictæ Idiosyncrasiae curam sui ad-

mittant, nec ne? Sanè de illis, quæ in utero materno statim gignuntur, & à prima nativitate ortum habent, id nemo dixerit, esse curabiles. Quis enim vel Podalirius, aut Machaon illud dabit rectum, quod natura incurvavit; aut illa flectet, quæ natura in longum diduxit? Unde ad rem & ex vero Jos. Quercetanus loquitur, quando in Diæt. Polyh. Sect. I. c. de Timor. ita dicit: *At naturæ sunt quædam, & peculiare hominum proprietates, quæ ἀνία δεινὰ dicuntur, quibus hoc, vel illud citra apertam causam odimus, & metuimus, etsi ab eo nihil incommodi pati possimus: atque hujusmodi naturales affectiones nullam curationem sui admittunt.* Sunt tamen & aliæ Idiosyncrasia, non tam naturæ, quam consuetudinis vitio inductæ; quales certè, si recentior consuetudo fuerit, per contrariam assuefactionem sæpe licebit corrigere: quemadmodum hinc illam strabismi speciem, quam infantes sola interdum oculorum in cunis contorsione contrahunt, contraria musculorum ophthalmicorum consuetudine curari videmus. Sed si inveterata consuetudo fuerit, si altas nimium jam in corpore egerit radices, aut si, quod vulgò dici solet, in alteram nunc transierit naturam, quid aliud dicendum, quam & constitutiones tali consuetudine illatas vix ac ne vix quidem emendari? Et videntur his obnoxii potius illi Genuensi similes, qui, cum ob delictum ad ergastula nautica condemnatus, durissimos ibi per 25. annos exercuisset labores, libertati tandem à Principe Doria restitutus, eam grato quidem animo accepit, sed mox ejusdem pertæsus rediit, & in pristinam iterum, cui assuetus erat, servitutem se ablegari petiit. *Est enim magna consuetudinis vis, quæ*

post-

postquam semel invaluit, peregrina quæque ut solita ob-
jectat, omnia per unam illam levia accepta, quantum
vis alias dura; ut scite loquitur laudatus Pechlinus in
medit. de aer. & alim. defect. c. ult.

XXIII.

Sed quæ tandem contemplationis hujus utilitas?
An, quod plurimarum sic Idiosyncrasiarum nulla est
medela, earum propterea cognitio usu destituitur?
Plane non. Est enim vel hic usus longè maximus, imò
insignis; potestque statui duplex, unus Progno-
sticus, Curatorius alter. Quod Prognosticum attinet,
in eo hic consistit, ut si quod naturale vitium in ægroto
deprehendamus, id, etiamsi per se malum sit, pro adeò
malo non pronunciemus. Fuit tale vitium in duobus
fratribus causone correptis nasus frigans, qui propte-
rea, utut Medici mortis dederint prognosticon, ambo
evaserunt, teste Henr. ab Heer. l. sæpius cit. Et quid
in excretionibus sive alvinis, sive uterinis non contin-
git? Videmus fanè, excitari in nonnullis diarrhœas,
enormes sæpe, & aliis citra magnum virium dispendi-
um non sufferendas; sed his in bonum. Videmus, ex-
periri fœminas immoderatiorem mensium fluxum;
sed in salutem omnia. In talibus ergò malas exclama-
re has excretiones velle, quid esset aliud, quam nobil-
lissimam prædicendi Artem prostituere? ex qua insi-
gne contra sibi decus comparabit, quicumque Idiosyn-
crasiarum rationem habet. Atque hæc ipsius divini
senis mens est, quando aph. 23. l. i. ita loquitur: τὰ
χωρόνια μὴ τῷ πλήθει τεκμαίρεσθαι, ἀλλ' ὡς αἰὶν χωρὶν ὅια δεῖ,
καὶ φέρει εὐφρόως. Scilicet fuit hinc usitata illa inter
morbos congruos, & non congruos distinctio, quæ
E 3 usum

usum certè in prognosi maximum habet, adeò, ut testibus modò laudato Hippocrate, & qui in illum commentati sunt, Valesio, Ludov. Dureto, & P. Salio Diverfo, proprios morbos facilius curari quàm alienos, una ex præcipuis prædictionum regula sit. Hinc enim est, quod serosi catharrhis, quod biliosi diarrhœis & febribus ardentibus, quod alii aliis morbis facilius tententur, quorum tamen eventum in his non ita timemus, quam si iidem morbi in alia subjecta, natura ad morbos tales non ita disposita incidant. Taceo, & ratione ætatis magnam occurrere differentiam. Unde, ut & hoc subjungam, utut pro malo vulgo habeatur pulsus intermittens, docet tamen experientia, non in senibus tantum citra morbum eum accidere, sed etiam juvenibus quibusdam eundem esse ordinarium, ceu Willisus Pharmac. rational. part. 1. pag. 278. id inculcat: possemque propriam hac in re allegare experientiam, dum in puero 6. circiter annorum, in quo laboriosa admodum contingebat variolarum proruptio, qui tamen divinâ aspirante gratia feliciter convalescebat, talem non semel observare mihi licuit.

XXIV.

Ast latè pariter patet usus curatorius. Quod si enim in curis ægrotantium ulla res, certe propria cuiusvis corporis temperies, sive *ιδιοσυγκρασία* probè venit ponderanda; utpote quæ, ut jam diximus, medendi methodum sæpe variat, & ab arte interdum recedere artis peritum docet. Manet siquidem natura dux optima, nec facile errat, qui illius genio sese accommodat; utque hanc sequentibus omnia facilia, & expedita sunt, sic contra illam, scite scribente Seneca, viventibus

tibus non alia vita est, quam contra aquam navigantibus. Ceu naturali igitur quorundam appetitui interdum aliquid largiendum; sic vitanda contra studiosè, quæcunque vel visu, vel auditu, potissimum autem, quæ odore, vel sapore ægris nostris adversa esse novimus. Vitanda sæpius camphorata, utpote multis ex sequiori sexu subjectis inimica, & substituenda talia, quorum gratior, saltem non molestus ægrotanti odor est. Quemadmodum proin nec moschata aut ambrata omnibus adhibenda; cum, teste experientiâ, multæ præsertim fœminæ illorum usum non ferant, sed in cephalalgias, vigilias, uterinas passiones hinc incidant. Ut adeoq; sit reprehendendus hîc illorû Pharmacopæorum mos, qui in eodem sæpe scrinio, in eadem capsula, lapidem Bezoar, & alia pretiosa, & moschum quoque, & ambram asservant: manifestè enim lapidem Bezoardicum ex tali capsulâ desumptum & exhibitum nocuisse, constat. Quod si porrò decumbenti suo rosas bellum indixisse cognoscat Medicus, rosaceorum applicationem intermittat, & commodiora seligat, imô, quantum in se est, à frequenti balsamorum & oleorum fragrantium inunctione sibi caveat, memor illius, Medicum bene olere, si nihil oleat. Quamvis & interdum, quod in hysteriis mulieribus passim observatum, arrideant suaveolentia, fastidio sint graveolentia: cui proin ægrotantium genio ubique se accommodasse, operæ pretium erit. Memorabilis certè, & ad probandam thesin abundè faciens est historia, quam Galenus de excellenti ex Peripatheticorum ordine Philosopho recenset: huic enim morbo certo laboranti Medici potum frigidum suadebant; sed renuit ille potum, regerens,

regerens , certo certius hac ratione sibi detrimentum allatum iri , & novisse se aliquot similis planè constitutionis , & temperamenti , qui hausto frigido potu perierint ; sed neglectis his Peripatetici argumentis æger gelidum cogebatur assumere , qui tamen vix unico evacuato vitro tetrus corripitur convulsionibus , & ad plures ablegatur . Patet sanè hinc , quam malè suis ægris consulant , qui nulla ipsorum Idiosyncrasia ratione habitâ pressè suæ medendi methodo inhærent , & quantum sit , invitâ ac repugnante naturâ aliquid hic moliri . Agit quidem & naturæ interdum rectorem Medicus ; sed ut plurimum ejus etiam minister audit , cui incumbit præeuntis sibi ducis motum sollicitè observare , & quo vergat optima hæc morborum medicatrix , curiosius dispicere , nihilque agere , quod eam in ægri salutem aliquid molientem ullo modo turbet , aut impediat . Placet hîc , cum multorum possem afferre , unius Thoneri , Practici certè exercitatisimi & felicissimi , subnectere suffragium , qui annorum 64 experientiâ edoctus Obs. suarum l. I. de febr. contin. p. 33. juniores præsertim Medicos ita alloquitur . *Id junioribus , inquit , seriò observandum inculco , ut in sua Praxi , præsertim in delicatioribus naturis , & sexu fœmineo , abstineant ab iis , quæ odore vel sapore irritare ac offendere queant ; atque id cognoscere licet diligenti cujusque ægri naturæ disquisitione instituta . Et porrò eod. libr. de febr. interm. p. 73. ita scribit : oportet Medicum esse catum & cautum in præscribendis remediis , prius diligenter perscrutando cujusque naturam , prout per facultates humanas licet .*

Luculentius autem pateſcet contemplationis hujus utilitas, ſi magnam porrò conſideremus, quæ in alterandis corporibus occurrit, differentiam; dum alii facile, alii contra difficillime aſſumtorum vires experiuntur: cujus proin exacta cognitio in molienda imprimis catharſi tutiſſimam Medico facem præferet. Cum enim ſint, qui ſtrictam nimis, valdeque immorigeram habent alvum, nonne illa hinc fluit regula, non ſemper in lenioribus purgantibus ſubſiſtendum, ſed interdum ad fortiora, imò fortiffima procedendum? Fateor, Sennatta, paſſulata, tamarindinata, & id genus alia benigna in plurimis ſubjectis præſtanda feliciter exequi, & hinc modo non ubique præferenda: parum tamen in aliis hinc sæpe efficeremus, niſi ſcammoniata, helleborata, & id genus validiora ad manum eſſent. Rotundus interdum, quod dici ſolet, malo nodo quærendus eſt cuneus: &, ut juxta Coi regulam, l. de loc. in hom. 55. morbis debilibus pharmacis non fortibus, ſed fortibus, fortioribus utendum; ſic ſubjectis quidem debilibus debilia, fortiora verò fortibus hic pariter conveniunt. Pro ratione corporum igitur hæc quoque ſeligenda, & juſta præſertim doſi ægrotanti propinanda. Certè non tam in aliorum remediorum, quam in determinanda purgantium doſi error facilis eſt: in qua tum peccare non ſemper eſt doſin ſupergredi, ſed & infra eam ſubſiſtendo peccare poſſumus. Neque enim hic idem de purgantibus propriè dictis valet, quod de vomitoriis Antimoniatis alias notum eſt; illa ſcilicet, etiamſi ſenſibiliter non operentur, magnam tamen vel inſenſibiliter corpus humore morboſo liberando præſtare utilitatem. Aliter longè comparatum eſt cum purgantibus, utpote quæ, ſi minori doſi exhibeantur, ut ſubſiſtant, præter tormina, & cruciatus, quos ægro excitant, indelebile quoque sæpe vitium humoribus inducunt; id, quod Gregor. Horſtius Cas. Chir.

Obs. 26. notabili exemplo confirmat. Temerarium alias & culpandæ audaciæ plenissimum illud fuit tentamen, quo empiricus quidam asciticum, variis jam remediis in casum tractatum, sequenti pulvere restituit: ℞. Tartar. Vitriol. ꝑss Gum. Gutt. ꝑss. Rad. Gialap. el. ꝑss. Sal. Vitriol. alb. ꝑss. fol. aur. nò 3. M. F. pulv. quem cum patiens simul, & semel ex cerevisia calida sumisset, & ingentem humoris serosi copiam plus centum dejectionibus per biduum excrevisset, nullo alio adhibito medicamento brevi convaluit; ut videre est apud Timæum à Guldenk. l. 3. Obs. cas. 25. Quod licet ex Arte proscribendum, & nulli rationali Medico imitandum sit experimentum; patet tamen vel hinc, quantum inter corpora purgantibus sollicitanda sit discrimen; dum multa levibus quidem expugnari possunt præfidiis, ubi contra alia robur quasi, & æs triplex medicamentorum efficaciam opponunt. Non nimis ergò hic timidum esse decet; sed si in uno, vel altero ferreæ ejusmodi naturæ nobis occurrant, fortiora etiam, & subjectis adæquata pharmaca advocanda. Atque sic non tutò saltem, sed & cito pariter, ac jucundè sæpe curatio absolvitur. Id, quod varia celeberrimorum Prætorum monumenta abundè testantur: inter quos unum Thonerum iterum memorâsse sufficiat, qui virgini Gøppingensi, diu de alvi duritie conquestæ, & aliorum Medicorum præscriptis in casum tractatæ, sequentes pilulas ex voto cedentes ordinavit, ℞. Extr. panchym. Croll. ꝑss Extr. pilul. coch. ꝑi Essent. Scammon. gr. Vii. c. aq. Meliss. f. pilul. nò is, ceu in append. Observ. de vario purg. gen. id recenset.

XXVI.

Sed cum non omnes robustis ejusmodi lateribus sint præditi, sed alii temperamenti planè diversi & delicatioris naturæ obveniant; graviter contra ab hac parte, si drasticis medicamentis hæc corpora tractare velis, peccari posse nemo non videt. Scilicet, dari eorum plurimos, quibus nullo

ferè negotio alvum movere liceat, per causas modò allatas cognovimus; nec quotidiana hîc experientia exemplis destituitur. Exhibere autem his & similibus fortiora purgantia, quid esset aliud, quam magnum in iis excitare humorum motum, vires citra necessitatem perdere, & immaturam, imò repentinam sæpe ægrotanti mortem inducere? Neque enim, quod nonnulli existimant, illa, quæ per drastica ejusmodi educuntur, talia semper in corpore fuerunt, sed talia potius fiunt, cum certum sit, nimia eorundem operatione humores laudabiles quoque liquefcere, serescere, corrumpi, fœtorem nancisci, imò indelebile, nec ullis dein Artis præfidiis corrigendum vitium suscipere. Id quod Medicinæ ille Candidatus, Monspeliî degens, suo damno expertus, qui, cum pinguis satis habitu, plenoq; vultu incederet, cathartico quodam à Professore ejusdem loci propinato hypercatharsin tantam incurrit, ut secutis octoginta circiter dejectionibus maciem exin nunquam iterum emendandam contraxerit; ceu Borellus Obs. cent. 2, hist. 64, ex ipsius Medici relatione hoc annotat. Scilicet, ut fortiora fortibus, sic contra iterum mollioribus his evacuantia conducunt leniora, talia nempe, quæ materiam quidem in his peccantem commodè excludant, interim non majores motus, quam pro eliminando noxio opus erat, excitent. Ut bene illi Medicis præsertim junioribus consulant, qui, quotiescunq; morbi id fert conditio, semper à blandioribus purgantibus incipiendum, & successivè demum ad fortiora progrediendum esse docent. Atque sic procedendo doctissimus Sylvius triginta illis, & pluribus, quibus Medicinam fecit, annis nunquam se hypercatharsin movisse gloriatur. Et, quod si celeberrimorum Practicorum auctoritates hîc dispicio, lenioribus evacuantibus eos omnes ferè delectatos, & invitos ad fortissimorum usum ascendisse deprehendo. Equidem, quod Veteres concernit, eos levioribus purgantibus planè caruisse,

vulgaris quorundam opinio est. Attamen & his, si non secundum omnem materiam, saltem secundum methodum & cognita eadem, & probata fuisse, in eximia de len. med. exim. usu dissert. egregiè edisserit Excellentissimus Meibomius Artis & Doctrinæ Decus, Præceptor meus ætatem suspiciendus. Qui quidem benignis utendi ritus progressu temporis magis, magisque invaluit, adeò, ut saniores hæctenus ubiq; Practici eundem, ceu firmæ experientiæ innixum, fuerint amplexi. Sic familiaris Juliæ nostræ ornamento Cl. Conringio erat pulvis, qui habebat crysall. Tart. ʒij Resin. Gialap. gr. ij, quo feliciter in curanda Sueciæ Regina utebatur; ceu patet ex consilio ejus Epist. Tim. à Guld. l. 3. inserto. Et quantum præstiterit passulis suis minoribus, uti & prunis laxativis Thonerus, ex observat. Ejus l. 2. ubi pro referenda alvo mirè illa deprædicat, satis liquet. Ut plurimum exempla, quæ in promptu alias essent, nunc non adducam. Viderunt quippe Viri præstantissimi, levibus ut plurimum in statu suo naturali conservari, & ad eum reduci posse corpus; unde, quod facili præstari potuit operâ, id magno agere apparatu, supervacaneum, imò noxium duxerunt. Quemadmodum idcirco pessimus ille empiricorum, agyrtarum, balneatorum, & id genus medicastrosum mos est, qui nullâ habitâ subjecti ratione fortissima sua, & firmis solummodo lateribus applicanda draistica propinant, hoc ipso demum felices, quod prosperos eorum successus sol aspiciat, adversos, quorum longè maximus sic erit numerus, terra tegat. Verum enim verò si considerarent, qui hujus sunt farinæ homines, quantum sic procedendo & ægrotanti damnum, & conscientiæ suæ offendiculum præberent, methodum hanc in generis humani perniciem natam facile desererent, & intra officii sibi demandati limites lubentes se continerent. Non de lignis hîc, aut lapidibus, sed de humano luditur corio, humano inquam, quod sapientissimus Conditor exa-

etissimum bonitatis, & omnipotentiaē suæ speculum esse voluit, quod proin, qui temerè corrumpit, næ gravem is aliquando, nisi resipuerit, delicti pœnam luet. Et manet verum, non aliorum magis, quam evacuantium medicamentorum usu evidentem corpori humano posse creari noxam. Unde Willisus Pharm. rat. part. 1. p. 99. sollicitè adeò monet, ut quisquis vivere, & sanitatem retinere cupit, empiricos cum suis ut plurimum mercurio, elaterio, similibusque paratis drastis cane pejus & angue devitet. Quemadmodum experientissimus pariter Thonerus in perniciosum hoc hominum genus acerbè invehitur, quando eleganti simul simili illa exigua quidem dosi ingesta, ast mox ἀνω καὶ κάτω violentiam suam exserentia purgantia cum Ichneumone comparat, mure scilicet Indico, qui ob insitam cum crocodilo antipathiam in ejus ad littus maris apricantis & hiantis rictu dormientis fauces placidè se insinuare, & ventrem mox perforare dicitur; ceu hæc legi possunt lib. Ejus 6. ep. 26. Ut prudentissimè idcirco à Magistratu prospectum Italiae sit, ubi in singulis ferè civitatibus loco publico affixæ conspiciuntur tabulæ, cum inscriptione: *Nomina Medicorum, quibus licitum in hac urbe purgantia præscribere*; ceu Timæus à Guldenk. Obs. 13. cas. 16. id refert. *Magna enim, ut ejusdem Timæi verbis finiam, in molienda catharsi opus est cautio, etiam doctis interdum non satis expedita.*

XXVII.

Quod de purgantibus propriè dictis sic adduximus, id de aliis etiam evacuantium generibus suo modo verum erit. Obtinet id in emeticis quoque; quorum cum ἐπιπέσεια etiam, sed certo effectū non destituta dentur, hæc sanè tanquam tutiora in multis subjectis fortioribus anteponenda. Obtinet id in sudoriferis; in quorum applicatione id utique sollicitè inquirendum, an non fixa præstent volatilibus? Lubens equidem id confiteor, magnam volatilibus inesse pe-

netrandi vim, magnam malignum quoddam è sanguine expellendi efficaciam. Interim cum sint, qui pessimè eorundem usum ferunt, id, quod camphoræ exemplo declaravimus, his penetrantia talia, & activa applicare velle, quid esset aliud, quam ægrotantis damna intendere, &, quod dici solet, oleum igni admovere? Fixa igitur in his ubique præferenda volatilibus; utpote quorū diligenti usu citra magnam humorum commotionem, citra calorem, & symptomatum exacerbationem id pariter obtinetur, quod ab aliis expectare poteras. Taceo, ratione ipsius morbi sæpe non convenire volatilia, ubi verò fixa rem totam absolvunt. Et sic vulgaria illa quidem, sed longo usu comprobata, Carduum benedictum, Rob Sambuci, oculos cancri, cornu cervi, mandib. luc. pisc. & id genus alia, excellentissimis Practicis inter arcana esse video. Quam quidem cautelam de diureticis etiam remediis, quorum alia violentius stimulant, alia abstergendo tantum agunt, &, quod aquositate sua urinam proluciant, tutiora observantur, notasse operæ pretium erit. Vid. supra citata Cl. Dn. Meibomii de lenior. med. exim. us. dissert. ubi & de fortioribus & acrioribus medicamentis externis non in quibusvis corporibus adhibendis salutare monitum annectitur.

XXIIV.

Nec illa tandem, quam de functionibus proposuimus, Idiosyncrasiarum contemplatio fructu suo destituitur. Emergit enim hinc celebris illa, & eximium in Arte usum habens Praxeos regula, Medicum spectatorem interdum agere rectius, quam actorem, & optimam sæpe, secundum divinum senem, Medicinam esse, nulla uti. Sit v. g. ut in expositum jam de evacuatione menstrua exemplum hæc applicemus, in Plethoricæ constitutionis fœmina immoderatiorem contingere, vel nimietate, vel diuturnitate, vel frequentia mensium fluxum. Quæritur, an fluxus ille curandus,

randus, an sibi relinquendus? Ubi quidem, si bene eum ferat mulier, nec nimium inde debilitetur, eum non attingere, quam intempestiva arte suppressere utique præstat: magna siquidem inter illam, quæ per uterum singulis mensibus excernitur, sanguinis copiam in mulieribus occurrit differentia, sic, ut quæ in nonnullis nimia audit, & Medicam exposcit opem, in aliis maximè naturalis sit, ac ordinaria, nequaquam proin Artis præfidiis impugnanda. Quemadmodum in cæteris etiam evacuationibus, diarrhœis sc. narium hæmorrhagiis, aliisque id pariter obtinet, in quibus non tam exeuntis humoris quantitas, quam euphoria venit respicienda: juxta recensitum jam Hippocr. aphor. l. i. 25. Cumque sint, qui imminutæ functionis respectu diutius in ediam naturaliter tolerant; hi ægrotantes ad cibum sumendum non nimium cogendi, sed sibi potius hac in parte relinquendi. Vulgatum quippe est illud; sobrietate, & abstinentia multi curantur morbi. Quod si ullibi verum, certè in hujusmodi subjectorum affectus id venit applicandum; in quibus nullis magnopere alimentis natura onerata materiam peccantem melius digerit, felicius consumit, & facilius exterminat. Atque sic Aurelium Imperatorem, aliosque, solâ abstinentiâ morbos suos abegisse constat. Tandem, quod & illos, in quibus functio quædam depravatur, concernit; præstat sanè hos, præsertim, si vel primus ortus, vel inveterata consuetudo vitium induxerit, non curare, quam curando se, artemque prostituere, &, quod dici solet, sine spe prædæ in scopulo morari. Neque enim natura hac in parte nostris cedit conatibus; quam si, quod in proverbio est, vel furca nitaris expellere, subinde tamen recurrere experientia testis est. Id, quod pluribus propterea non astruo, sed in eo, tanquam in re apud omnes in confesso posita, acquiesco.

XXIX.

Patet tamen vel ex his, magnam esse corporum, quæ
Medico

Medico tractanda obveniunt, differentiam, & propriam sanè ac plane peculiarem naturam, atque hanc proin, si salutarem sibi quis promittere velit eventum, in Arte facienda ubi respiciendam. Quemadmodum enim alias, qui bene distinguit, bene docere dicitur; sic potissimum & hîc, qui individuas variorum ægrorum proprietates sollicitius distinguit, is rectè demum curat. Et valet hic quoque egregium illud, & nunquam satis in Praxi laudandum doctissimi Vallesii Judicium, quando meth. med. l. 4. c. 2. ita loquitur: *multa sunt in Arte Medica, in quibus urgentiæ causa ab arte recedere ars est. Nam cum sint in ea multa præcepta legitima, & regularia, perpetua tamen nulla sunt, & qui ulla habet pro perpetuis, & in violabilibus, methodicus dici potest, rationalis autem minimè. Nam rationalis non curat ex libello, aut commentario, sed ut in re qua vis exercitata ratio dicat, & nullis se legibus, tanquam pragmaticis obligat.*

Et sic claudo : fit hinc Gloria sola Deo !

Sic Medici sensim studii oblectamima sentis!
Namque favet cœptis JULIA clara Tuis.
Gratulor ex animo superatum ritè laborem;
Propitiusque Deus fit Tibi porrò precor.
Dirigat Is praxin! Crescet sic Gloria Jovæ,
Robur & ægrotis, & Tibi firma salus.

*Hæc Fratri unico pietatis ergo
apponere voluit*

Conrad Johann Kramer,
S.S. Theol. Stud.